

i. d. lăudat

G. IBRĂILEANU ÎN ETAPA LUI SOCIALISTĂ

Păcat că tirajul mic încarca să tipărească această contribuție (de către *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași) face aproape imposibilă consultarea ei de către un public larg de cititori. Iar despre Ibrăileanu elevii, mulți studenți și chiar profesori și-au încredințat etapa sa socialistică o analiză amanunțată a primei perioade din complexa activitate a criticului, perioadă considerată „hotăritoare pentru orientarea sa de mai târziu” (p. 74). Evocându-o într-o întrevadere din 1936 cu Isabela Sadoveanu, Ibrăileanu însuși credea — cu nostalgia senectutii — a fi trăit atunci „vremuri eroice, clipe din epoca unică a vietii, din aceea vreme rămasă în amintire că o frumusețe dumnezească” (p. 1). Sint anii (1899-1995) de studii la Birlad și Iași, de publicist la „Scaloa Nouă”, „România Viitoare”, „Muncă”, „Evenimentul literar”, anii formării unei concepții materialiste despre natură și societate, ai unui miliantism fervent și al cristalizării unei concepții critice literare. Elic, această etapă este superioară următoarelor, cind scepticismul se va substitui optimismului, cind intrinscenația în numele unui punct de vedere va ceda locul comprensiunii generoase, și chiar eclectismului. O bună cunoaștere a întregii opere a lui Ibrăileanu îi permite I. D. Lăudat să urmărească răsfringerile acestei prime etape în diversitatea preocupațiilor ulterioare ale criticului (vd. cap. I, IV, VI, X). Studiul complet al publicisticiei lui Ibrăileanu face imposibilă rediscutarea, o vreme, a unor probleme care ar fi ceea ce pozițiile ideologice ale criticului în prima etapă a activității sale față de unele probleme ale socialismului (cap. III). Înădătă mi se pare, de asemenea, redidarea unor lucrări complementare în inteligenția vieții și activității celui numit la moarte, de către Mihail D. Ralea, „maestrul suprem al trei generații de scriitori, confidentul, tatăl și fratele nostru”, — lucrări cum ar fi cele ale lui Al. Dima de la „Casa Scăolelor” din 1947, reintregită cu studiul din „Mică bibliotecă critică” din 1958, cît și cele ale lui Al. Piru publicate la „Fundatia” în 1946 și, respectiv, la ESPLA în 1959.*

Cercetațorul ardent al incertitudinilor noastre, pe care o oficiază de la catedră cu abnegare mereu proaspătă, cîstigind neofiti

pe un teren considerat de mulți dintre tinerii studioși ca fiind lipsit de surprize și farmec, autor al unei *Isori a literaturii române vechi* (curs litografat, în trei părți, ultima încă nepublicată), conferențiarul ieșean I. D. Lăudat întreprinde în monografia *G. Ibrăileanu în etapa socialistă* o analiză amanunțată a primei perioade din complexa activitate a criticului, perioadă considerată „hotăritoare pentru orientarea sa de mai târziu” (p. 74).

Evocându-o într-o întrevadere din 1936 cu Isabela Sadoveanu, Ibrăileanu însuși credea — cu nostalgia senectutii — a fi trăit atunci „vremuri eroice, clipe din epoca unică a vietii, din aceea vreme rămasă în amintire că o frumusețe dumnezească” (p. 1).

Sint anii (1899-1995) de studii la Birlad și Iași, de publicist la „Scaloa Nouă”, „România Viitoare”, „Muncă”, „Evenimentul literar”, anii formării unei concepții materialiste despre natură și societate, ai unui miliantism fervent și al cristalizării unei concepții critice literare. Elic, această etapă este superioară următoarelor, cind scepticismul se va substitui optimismului, cind intrinscenația în numele unui punct de vedere va ceda locul comprensiunii generoase, și chiar eclectismului. O bună cunoaștere a întregii opere a lui Ibrăileanu îi permite I. D. Lăudat să urmărească răsfringerile acestei prime etape în diversitatea preocupațiilor ulterioare ale criticului (vd. cap. I, IV, VI, X).

Studiul complet al publicisticiei lui Ibrăileanu face imposibilă rediscutarea, o vreme, a unor probleme care ar fi ceea ce pozițiile ideologice ale criticului în prima etapă a activității sale față de unele probleme ale socialismului (cap. III).

Înădătă mi se pare, de asemenea, redidarea unor lucrări complementare în inteligenția vieții și activității celui numit la moarte, de către Mihail D. Ralea, „maestrul suprem al trei generații de scriitori, confidentul, tatăl și

fratele nostru”, — lucrări cum ar fi cele ale lui Al. Dima de la „Casa Scăolelor” din 1947, reintregită cu studiul din „Mică bibliotecă critică” din 1958, cît și cele ale lui Al. Piru publicate la „Fundatia” în 1946 și, respectiv,

la ESPLA în 1959.

Cercetațorul ardent al incertitudinilor noastre, pe care o oficiază de la catedră cu abnegare mereu proaspătă, cîstigind neofiti

ana barbu

NUNTA DE ARGINT

Nu stiu de ce lectura volumului Anei Barbu mi-a asociat involuntar tehnica picturii impresioniste. Poate unde autoarea cultiva o proză de sugestie psihologică în care situațile nu dobindesc niciodată o infinităsă stabilită, iar lumea interioară a personajelor, fiind intuită ca o succesiune de aparențe, luminează individualității a căror personalitate complexă se estompează în simple trăiri momentane, autoarea dezinteresându-se deopotrivă de trecutul sau viitorul personajelor. Este o pictură a muștelor, în care femeile mărunte, cotidiene, capătă valoarea unor tuse oarecum mobile — act discontinu ale unor structuri individuale nedefinite și uneori confuze („Se topăează zăpada”, „În familie”, „Înainte de a fi fratii”).

Evident, nu se poate vorbi în legătură cu o astfel de proză de vreun subiect sau de o anecdotă în sensul obișnuit al cuvintului. Ca în pictura impresionistă, formele devin deschise dinăuntru de viziune și se determină. În cutare scrișita personajele nici nu au nume pentru că accentul nu cade pe individualizare sau pe evoluție, ci pe mutațiile psihologice, morale și uneori fiziolești grave între fenomene, verva polemică și poate, inclinația, perind în agumite momente

ale existenței, care nu sunt nici momente-limbi, nici de vreo deosebită intensitate („Circuit”, „In dol”, „La pastă din col”).

Cultivarea unei astfel de proză nu este lipsită de pericole. Prima capcană este cea a banalității; jocul muștelor interioare, valorificat prin suita de fapte mărunte poate rămaie în zona faptului minor, nesemnificativ. Tocmai în această evitare a plăcădirii și neinteresanțuirii lui se pare că sătulă valoreasă schițelor Anei Barbu. Acest fapt conferă interes deosebit volumului ei de debut și ne face să așteptăm cu incredere evoluția ei viitoare. Autoarea dovedește multă subtilitate și mai mult în ceea ce devotatorul ei crește.

Faptul scriitorului se relevă vîgorul în posibilitatea de a comenta liric pe marginea capitolor de viață, în amploarea fantelor, în capacitatea de a găsi raporturi neobișnuite, esențiale, între fe-

nomeni și pătrundere psihologică.

Predilecțile analitice merg în momentul de față către conțurarea unui mic univers în care oamenii rămân în esență lor străini, departe unii de alții. Gesturile obișnuite sunt acompaniate de independență, aparte-uri, mărturisind că în a-să masca sterilitatea crea-

toare și a-să facilite amestecul lor agresiv, afaceri în

cultură; astăzi îl machină voală și distractia iremediabilă sănătatea.

Nu înținem cu ideea că, artistul adevarat nu

scapă uneori nici în societatea socialistă, de mediocritatea carieristă, care „sub

numelui tău umbră”, se

lustruiește pe la o pictură a

micilor detaliilor la pinzile în

care să se simță pulsul pur-

tural complexitatea fenome-

nelor vieții.

Sergiu Șerban

traijan coșovei

TÎNĂRUL MEU

ULISE

Trecind de la reportaj la roman, Traian Coșovei păstrează același calitate remarcabilă ale artelor sale: lirismul, dinamismul descriștilor, proiecția în fabulos, la care adaugă atele noi: capacitatea de a căuta înțeleșuri grave între fenomene, verva polemică și poate, inclinația,

substanțială și de răsunat.

Substanțială și de răsunat.

Înădătă mi se pare, de asemenea, redidarea unor lucru-

re, discuție despre Ibrăileanu și poezia noastră

— act discontinu ale unor

structuri individuale nedefi-

nite și uneori confuze („Se

topăează zăpada”, „În familiile”, „Înainte de a fi fratii”).

Evident, nu se poate vorbi în legătură cu o astfel de proză de vreun subiect sau de o anecdotă în sensul obișnuit al cuvintului. Ca în pictura impresionistă, formele devin deschise dinăuntru de viziune și se determină. În cutare scrișita personajele nici nu au nume pentru că accentul nu cade pe individualizare sau pe evoluție, ci pe mutațiile psihologice, morale și uneori fiziolești grave între fenomene, verva polemică și poate, inclinația,

perind în agumite momente

de vociile lumii, toate sunetele ce au răsunat vre-

oare.

Cind de-abia se afirmă un gînditor, un artist, și creația lui nu s-a afiat încă tîhnă în sufletul poporului, ci pare străină, chiar potrivnică lui, atunci mai trebuie să poarte numele părintelui său.

Dar cind concepția lui evoluează, cind simțirea i se contopește cu simțirea poporului și o intregește, cind glasul nostru intră în cor și îmbogățește simfonia comună, atunci numele nostru treptat se înecă. Ideile ne aparțin de-

ci cind de-abia se afirmă un gînditor, un artist, și creația lui nu s-a afiat încă tîhnă în sufletul poporului, ci pare străină, chiar potrivnică lui, atunci mai trebuie să poarte numele părintelui său.

Dar cind concepția lui evoluează, cind simțirea i se contopește cu simțirea poporului și o intregește, cind glasul nostru intră în cor și îmbogățește simfonia comună, atunci numele nostru treptat se înecă. Ideile ne aparțin de-

ci cind de-abia se afirmă un gînditor, un artist, și creația lui nu s-a afiat încă tîhnă în sufletul poporului, ci pare străină, chiar potrivnică lui, atunci mai trebuie să poarte numele părintelui său.

Dar cind concepția lui evoluează, cind simțirea i se contopește cu simțirea poporului și o intregește, cind glasul nostru intră în cor și îmbogățește simfonia comună, atunci numele nostru treptat se înecă. Ideile ne aparțin de-

ci cind de-abia se afirmă un gînditor, un artist, și creația lui nu s-a afiat încă tîhnă în sufletul poporului, ci pare străină, chiar potrivnică lui, atunci mai trebuie să poarte numele părintelui său.

Dar cind concepția lui evoluează, cind simțirea i se contopește cu simțirea poporului și o intregește, cind glasul nostru intră în cor și îmbogățește simfonia comună, atunci numele nostru treptat se înecă. Ideile ne aparțin de-

ci cind de-abia se afirmă un gînditor, un artist, și creația lui nu s-a afiat încă tîhnă în sufletul poporului, ci pare străină, chiar potrivnică lui, atunci mai trebuie să poarte numele părintelui său.

Dar cind concepția lui evoluează, cind simțirea i se contopește cu simțirea poporului și o intregește, cind glasul nostru intră în cor și îmbogățește simfonia comună, atunci numele nostru treptat se înecă. Ideile ne aparțin de-

ci cind de-abia se afirmă un gînditor, un artist, și creația lui nu s-a afiat încă tîhnă în sufletul poporului, ci pare străină, chiar potrivnică lui, atunci mai trebuie să poarte numele părintelui său.

Dar cind concepția lui evoluează, cind simțirea i se contopește cu simțirea poporului și o intregește, cind glasul nostru intră în cor și îmbogățește simfonia comună, atunci numele nostru treptat se înecă. Ideile ne aparțin de-

ci cind de-abia se afirmă un gînditor, un artist, și creația lui nu s-a afiat încă tîhnă în sufletul poporului, ci pare străină, chiar potrivnică lui, atunci mai trebuie să poarte numele părintelui său.

Dar cind concepția lui evoluează, cind simțirea i se contopește cu simțirea poporului și o intregește, cind glasul nostru intră în cor și îmbogățește simfonia comună, atunci numele nostru treptat se înecă. Ideile ne aparțin de-

ci cind de-abia se afirmă un gînditor, un artist, și creația lui nu s-a afiat încă tîhnă în sufletul poporului, ci pare străină, chiar potrivnică lui, atunci mai trebuie să poarte numele părintelui său.

Dar cind concepția lui evoluează, cind simțirea i se contopește cu simțirea poporului și o intregește, cind glasul nostru intră în cor și îmbogățește simfonia comună, atunci numele nostru treptat se înecă. Ideile ne aparțin de-

ci cind de-abia se afirmă un gînditor, un artist, și creația lui nu s-a afiat încă tîhnă în sufletul poporului, ci pare străină, chiar potrivnică lui, atunci mai trebuie să poarte numele părintelui său.

Dar cind concepția lui evoluează, cind simțirea i se contopește cu simțirea poporului și o intregește, cind glasul nostru intră în cor și îmbogățește simfonia comună, atunci numele nostru treptat se înecă. Ideile ne aparțin de-

ci cind de-abia se afirmă un gînditor, un artist, și creația lui nu s-a afiat încă tîhnă în sufletul poporului, ci pare străină, chiar potrivnică lui, atunci mai trebuie să poarte numele părintelui său.

Dar cind concepția lui evoluează, cind simțirea i se contopește cu simțirea poporului și o intregește, cind glasul nostru intră în cor și îmbogățește simfonia comună, atunci numele nostru treptat se înecă. Ideile ne aparțin de-

ci cind de-abia se afirmă un gînditor, un artist, și creația lui nu s-a afiat încă tîhnă în sufletul poporului, ci pare străină, chiar potrivnică lui, atunci mai trebuie să poarte numele părintelui său.

Dar cind concepția lui evoluează, cind simțirea i se contopește cu simțirea poporului și o intregește, cind glasul nostru intră în cor și îmbogățește simfonia comună, atunci numele nostru treptat se înecă. Ideile ne aparțin de-

ci cind de-abia se afirmă un gînditor, un artist, și creația lui nu s-a afiat încă tîhnă în sufletul poporului, ci pare străină, chiar potrivnică lui, atunci mai trebuie să poarte numele părintelui său.

Dar cind concepția lui evoluează, cind simțirea i se contopește cu simțirea poporului și o intregește, cind glasul nostru intră în cor și îmbogățește simfonia comună, atunci numele nostru treptat se înecă. Ideile ne aparțin de-

ci cind de-abia se afirmă un gînditor, un artist, și creația lui nu s-a afiat încă tîhnă în sufletul poporului, ci pare străină, chiar potrivnică lui, atunci mai trebuie să poarte numele părintelui său.

Dar cind concepția lui evoluează, cind simțirea i se contopește cu simțirea poporului și o intregește, cind glasul nostru intră în cor și îmbogățește simfonia comună, atunci numele nostru treptat se înecă. Ideile ne aparțin de-

ci cind de-abia se afirmă un gînditor, un artist, și creația lui nu s-a afiat înc